

ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО – ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ № 1 м. ХАРКОВА

Основи приватного права України

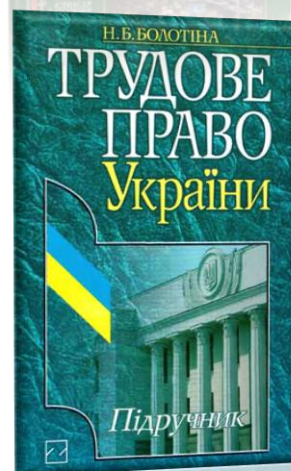
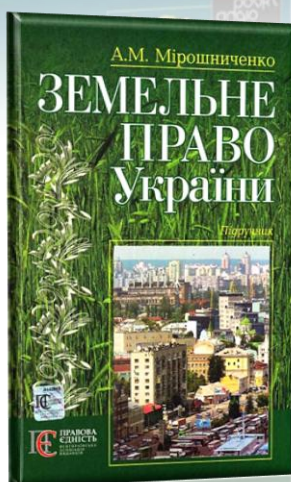
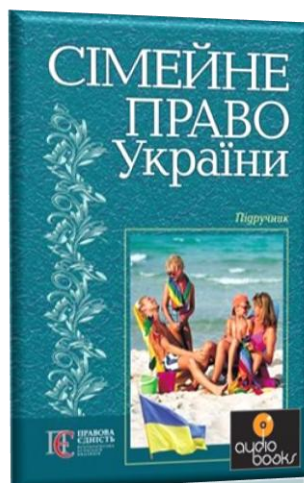
(Дидактичні матеріали до уроків)

Розробив:
викладач М.Овчаренко

Харків. 2015

Зміст

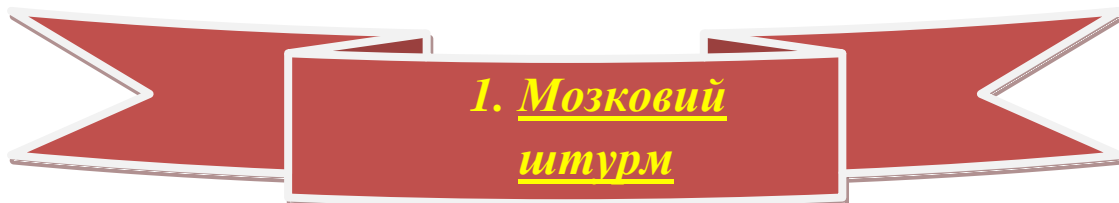

I. Дидактичні матеріали до уроку «Сімейне право»	3
I.1 Мозковий штурм	3
I.2 Мікрофон	4
I.3 Робота з підручником	4
I.4 Робота із опорними схемами	5
I.5 Юридичний практикум	6
I.6 Картка контролю теоретичних знань	
II. Дидактичні матеріали до уроку «Земельне право»...	8
II.1 Цифрове бліц-опитування	8
II.2 Відкритий мікрофон	9
II.3 Робота з текстом Конституції України	10
II.4 Робота в групах (обмін інформацією)	11
II.5 Робота з текстом Земельного Кодексу	14
III. Дидактичні матеріали до уроку «Трудове право»...	15
III.1 Коло питань	15
III.2 Народна трибуна	15
III.3 Обери правильну відповідь	16
III.4 Робота з текстом Кодексу законів про працю	17
III.5 Знайди помилку	18
III.6 Закінчи речення	19
III.7 Рольова гра «Я адвокат»	20
III.8 Так чи ні	21
IV. Додатки	22

Урок №1

Сімейне право. Житлове право

Види самостійної роботи учнів на етапі актуалізації опорних знань

Методична доцільність:

Допомагає учням усвідомити особисту відповідальність за міцність шлюбних відносин та їх значущість для держави

Проблемне питання: Чи згодні ви, що сім'я як суспільний інститут важлива для держави? Прокоментуйте вислів «Міцна сім'я – міцна держава»

1-а група	2-а група	3-я група	4-а група
Що дає сім'я людині?	Що об'єднує членів сім'ї?	Що сім'я дає державі?	Назвіть членів сім'ї

Очікуваний результат:

1-а група	2-а група	3-я група	4-а група
Що дає сім'я людині?	Що об'єднує членів сім'ї?	Що сім'я дає державі?	Назвіть членів сім'ї
Захист Взаєморозуміння Покій Продовження роду Повага тепло	Родинні зв'язки Спільне господарство Діти Традиції Права та обов'язки	Громадян Працівників Платник податків Вчених Винахідників Захистники Вітчизни	Подружжя Батьки і діти, усиновлювачі, усиновлені Баба, дід, онуки Вітчизна, мачуха Пасинок, падчерка Рідні брати й сестри

2. Мікрофон

Методична доцільність

Дає можливість прийняти участь в обговоренні питання більшої кількості учнів

Завдання

Як ви вважаєте, які джерела регулюють сімейне право?

Очікуваний результат:

Конституція України, Цивільний кодекс України, Сімейний кодекс України, Укази Президента України, нормативні розпорядження Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України, нормативні розпорядження Кабінету Міністрів України, Конвенція ООН «Про права дитини», Закон України «Про охорону дитинства», Закон України «Про попередження насильства в сім'ї», Договори, звичаї

3. Робота з підручником

Методична доцільність:

Дає можливість учням самостійно ознайомитися з умовами укладання та припинення шлюбу

Завдання

1. Проаналізуйте ситуації і визначте, чи є особи зазначені в них, сім'єю.
 - Бабуся виховує онука – сина своєї дочки, що трагічно загинула.
 - Даша і Дмитро одружилися. Поки що вони проживають з батьками Даші.
 - Валентина Іллівна усиновила хлопчика з дитячого будинку.
2. Визначте, які з наведених положень є правовими, а які — моральними нормами (або традиціями), доведіть свою думку:
 - людина може створити власну сім'ю тоді, коли вона в змозі забезпечити її матеріально;
 - шлюбний вік в Україні — 18 років для чоловіків і 17 років для жінок;

- якщо чоловік старший за жінку, це сприяє створенню міцної сім'ї;
- перед реєстрацією шлюбу майбутнє подружжя може укласти шлюбний договір;
- плаття нареченої має бути білого кольору.

Додаткові питання для обговорення

3. У чому відмінність між цими правилами?
 4. Які норми відчутніше впливають на життя сім'ї?
 5. Обміркуйте, наскільки важливим для шлюбу є кохання, релігійні погляди, взаємовідносини з батьками, матеріальний статок.
- Доповніть цей перелік та розташуйте зазначені в ньому фактори за ступенем важливості. Обговоріть результати з сусідом чи сусідкою по парті

Очікуваний висновок:

Таким чином дані випадки доводять існування сімей може бути різним, а відносини, що складаються між членами сім'ї називаються сімейними й регулюються нормами сімейного права України. Держава в свою чергу гарантує для громадян охорону всіх сімейних прав.

4. Робота із опорними схемами

Завдання: За допомогою схем (даних у підручнику) перерахуйте :

1-й варіант умови укладання шлюбу

2-й варіант підстави припинення шлюбу

Очікуваний результат:

1-й варіант	2-й варіант
Реєстрація у державному органі РАЦС	Смерть одного з подружжя
Досягнення шлюбного віку, або дозвіл за рішенням суду	Розривається державним органом РАЦС за заявою подружжя або одного з них
Принципи добровільності, одношлюбності	Розриває за спільною заявою або за позовом одного з подружжя на підставі рішення суду
Відсутність кровного зв'язку	

5. Юридичний практикум **(Робота в групах)**

Методична доцільність:

Учні вчаться застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях

Завдання: Розгляньте ситуації та запропонуйте шляхи їх вирішення. (При складанні відповідей скористайтеся витягами із Сімейного кодексу України.)

Ситуація для 1-ї групи.

Юнак і дівчина вирішили одружитися. Між ними виникла суперечка, у якій взяли участь батьки. Дівчина бажає залишити своє дівоче прізвище, юнак наполягає, щоб обидва після укладення шлюбу взяли його прізвище, а батьки дівчини пропонують компромісний варіант — поєднати прізвища. Яке рішення, на вашу думку, відповідає закону?

Очікувана відповідь:

Закону відповідатимуть усі варіанти, тому вирішити суперечку — справа молодих.

Ситуація для 2-ї групи

Після одруження чоловік у категоричній формі почав вимагати від своєї жінки покинути роботу і займатися виключно домашнім господарством. Жінка не погодилася, більше того — вона вирішила переїхати від чоловіка, з яким вона проживала в однокімнатній квартирі разом зі свекрухою, до своїх батьків у приватний будинок. Чоловік не погоджується з цим і наполягає на своєму, вважаючи дії дружини порушенням її обов'язку.

Очікувана відповідь:

Згідно з Сімейним кодексом України кожен із подружжя самостійний у вирішенні питань щодо своєї роботи, місця проживання, навчання тощо. Отже, дії жінки юридично можливі, вимоги чоловіка юридичних підстав не мають. З іншого боку, подружжя має враховувати не лише юридичний, але й моральний бік справи, намагаючись спільно вирішувати такі проблеми.

Ситуація для 3-ї групи.

Після кількох років спільного проживання подружжя вирішило припинити шлюб. За цей час в них народилося двоє дітей — хлопчик (2,5 року) та дівчинка (1,5 року). Подружжя має квартиру (вона належала жінці ще до шлюбу), дачу (отримана чоловіком рік тому у спадщину), автомобіль (подарований на весілля). У жінки є коштовності, частина яких була подарована їй на день народження, а частина придбана подружжям за останній рік спільного проживання, а також велика бібліотека, яку вони спільно збирали. Яким чином має діяти подружжя?

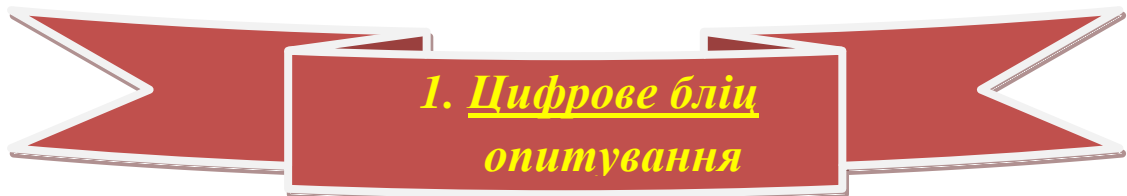
Очікувана відповідь:

Для припинення шлюбу подружжя повинно звернутися до суду, який може прийняти рішення про розлучення. При цьому має бути вирішено питання про місце наступного проживання дітей (з ким із подружжя вони залишаться), а також про розподіл майна. Виходячи з норм закону, майно, нажите під час перебування в шлюбі, має бути поділене навпіл.

Урок №2

Земельне право

Види самостійної роботи учнів на уроці

Методична доцільність:

за короткий проміжок часу з'ясовується рівень засвоєння попереднього матеріалу

Завдання: (завдання проектується на дошку у вигляді слайдів)

Обери правильну відповідь і запиши загальну відповідь у вигляді п'ятизначного числа

I. Заява про реєстрацію шлюбу подається жінкою та чоловіком до будь-якого державного органу реєстрації актів цивільного стану за

1. місцем проживання жінки
2. за місцем проживання чоловіка
3. за їхнім вибором.
4. за місцем проживання майбутньої сім'ї
5. за місцем народження чоловіка.

II. Зарученими вважаються особи, які

1. разом проживають
2. разом проживають і ведуть спільне господарство
3. мають спільних дітей
4. подали заяву про реєстрацію шлюбу.
5. мають намір вступити у шлюб

III. Реєстрація шлюбу через представника

1. допускається
2. не допускається.

3. допускається тільки за рішенням суду
4. не допускається, за винятком випадків передбачених законодавством
5. допускається тільки по документах, що нотаріально посвідчені

IV . Присутність нареченої та нареченого в момент реєстрації їхнього шлюбу

1. допускається
2. не є обов'язковою
3. допускається тільки за їх вільною згодою
4. є обов'язковою.
5. не вимагається, якщо вони неповнолітні

У. Розірвання шлюбу засвідчується

1. спільною заявою чоловіка і жінки завіреною нотаріально;
2. свідоцтвом про розірвання шлюбу;
3. обов'язковим рішенням суду;
4. дозволом органу опіки і піклування;
5. рішенням виконкому міської ради.

Очікувані відповідь: 34442

2. Відкритий мікрофон

Проблемне питання:

Що, на вашу думку, є найбільшим багатством України?
Прокоментуйте вислів «Земля нічийною не буває».
Що включає в себе поняття «об'єкти права власності природних багатств народу України?»

Очікувана відповідь: Земля.

3. Робота з текстом Конституції України

Методична доцільність:

Привчає учнів до роботи із нормативними та законодавчими документами

Завдання: Ознайомтеся із статтями 13 та 14 Конституції України

Стаття 13

Земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу. Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених цією Конституцією.

Кожний громадянин має право користуватися природними об'єктами права власності народу відповідно до закону.

Власність зобов'язує. Власність не повинна використовуватися на шкоду людині і суспільству.

Держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки. Усі суб'єкти права власності рівні перед законом.

Стаття 14

Земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави.

Право власності на землю гарантується. Це право набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою виключно відповідно до закону.

Що є об'єктом права власності?

Хто здійснює право власності?

Хто має право користуватися природними об'єктами права власності?

4. Робота з підручником (робота в групах, обмін інформацією)

Методична доцільність:

Використовуючи принцип «Навчаючи –навчаюся», учні передають отримані знання один одному, спираючись на підготовлені ними схеми

Завдання:

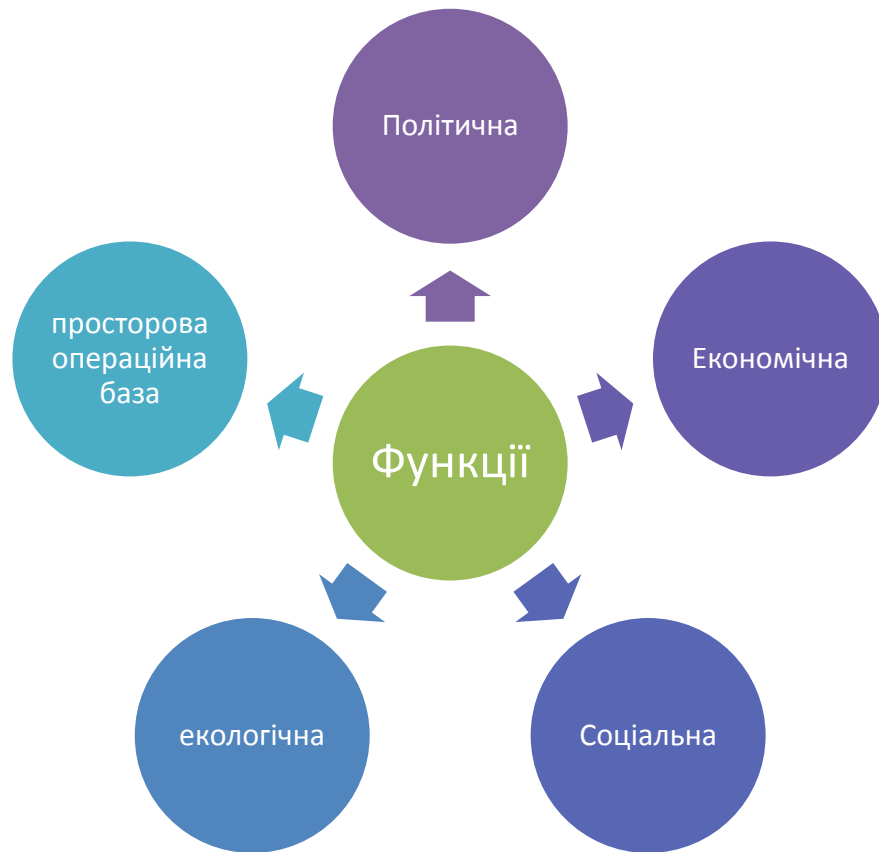
- 1-й групі: Ознайомтеся з видами земель України
- 2-й групі: Ознайомитися із схемою функції земель
- 3-й групі: Ознайомитися з видами користування земель
- 4-й групі: Ознайомитися із способами набуття приватної власності та суб'єкти права власності

Очікувані результати:

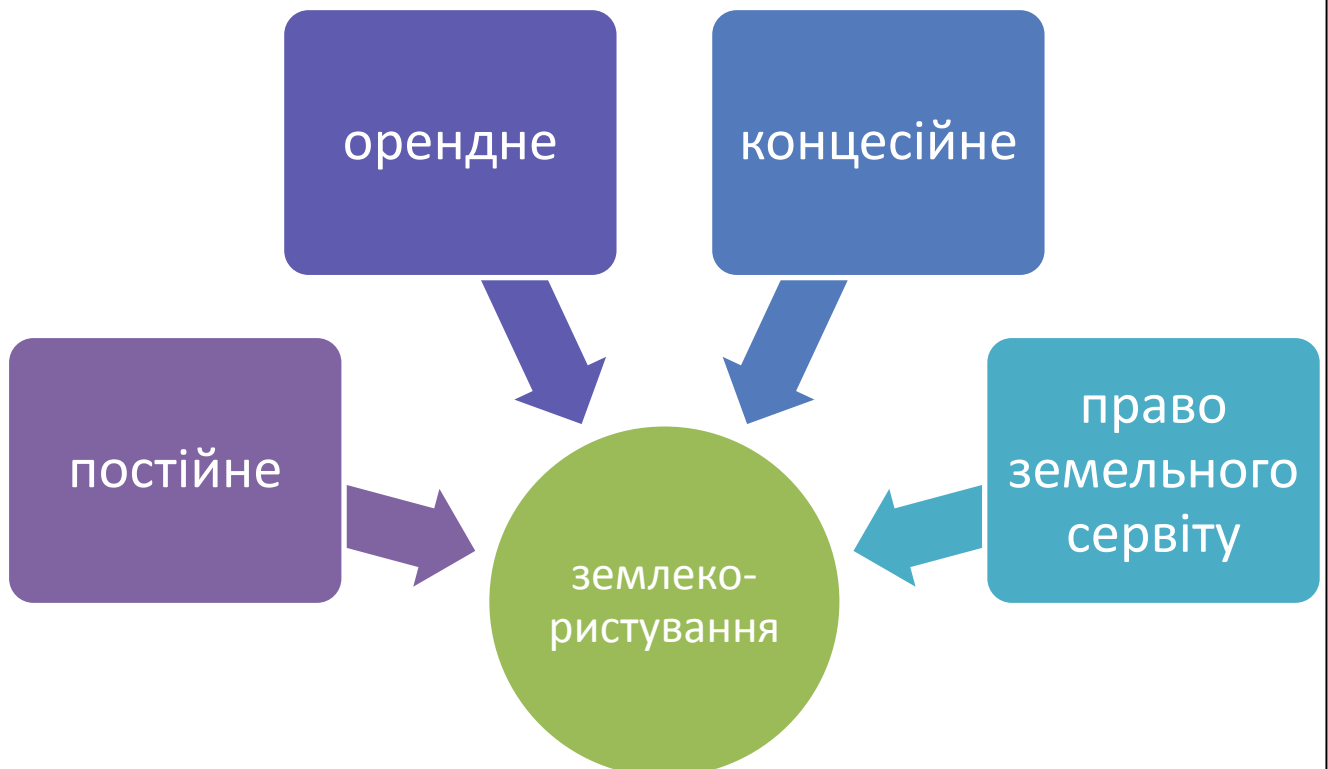
1-ша група Види земель за їх призначенням

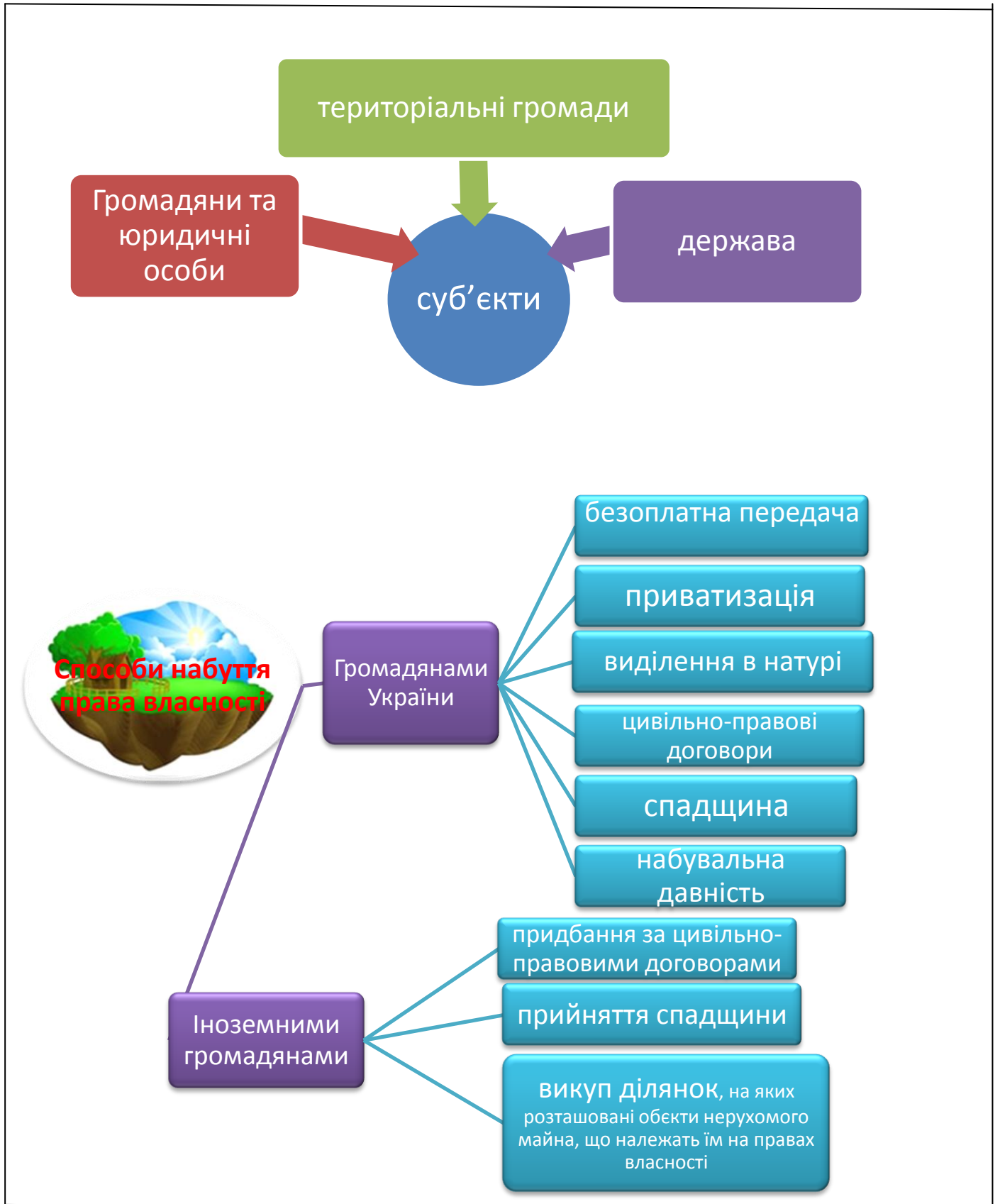
2-га група Функції земель залежно від цілей використання

3-тя група Види користування землею

4-та група Суб'єкти права власності та способи набуття права власності

5. Робота з текстом
Земельного Кодексу України

Завдання:

2. Порівняйте права та обов'язки власників земельних ділянок та землекористувачів спираючись на ст. 90, 91, 95, 96

1-а група	2-а група	3-я група	4-а група
Стаття 90. Права власників земельних ділянок	Стаття 91. Обов'язки власників земельних ділянок	Стаття 95. Права землекористувачів	Стаття 96. Обов'язки землекористувачів

Урок №3

Трудове право

Види самостійної роботи учнів на уроці

1. Коло питань

Перелік питань учні отримали, як домашнє завдання (ціна кожного питання до 12 балів)

Питання:

1. Що розуміють під поняттям «земельне право»
2. Назвати джерела земельного права
3. Що означає поняття «екологізація земельного права»?
4. З якою метою здійснюється поділ земель за основними цільовим призначенням?
5. Що таке «правовий режим земель»?
6. Які землі належать до земель природно-заповідноо фонду?
7. Які правові заходи охорони земель існують в Україні?
8. Яким чином здійснюється захист прав громадян та юридичних осіб на землю

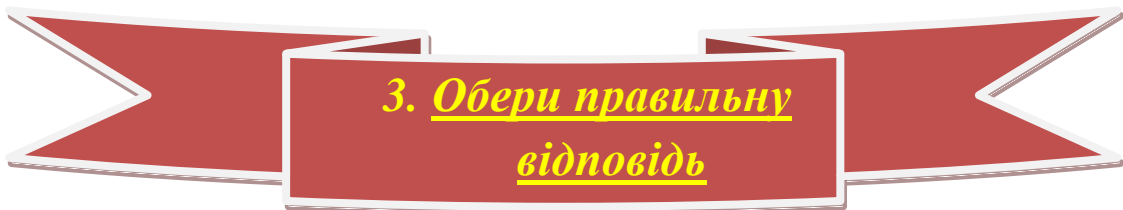

2. Народна трибуна

1. Висловте думку: що ви очікуєте від роботи на уроці за темою «Трудове право»
2. Чи допоможе це вам в майбутньому?

Очікувані відповідь:

- З'ясувати загальну характеристики трудового права,
- Отримати інформацію про основні джерела трудового права
- Отримати теоретичні знання для майбутніх трудових відносин

1. Об'єктом трудових відносин є:
 - а) результати праці;
 - б) жива праця;
 - в) і результати праці, і жива праця
2. Держава гарантує:
 - а) підбір підходящої роботи працівникові;
 - б) рівні можливості у виборі професії та роду трудові діяльності;
 - в) сприяння у підборі підходящої роботи і працевлаштуванні
3. Найголовнішим джерелом трудового права (основою трудового права) є
 - а) Закон України про зайнятість населення»,
 - б) Кодекс Законів про працю України,
 - в) Джерела локального регулювання умов праці (угоди, договори, контракти тощо)
4. Кількість нормативно- правових актів, які регулюють сьогодні трудові відносини становить
 - а) більше 250 документів
 - б) менше 100 документів
 - в) від 150 до 200 документів
5. Сторонами трудових відносин є:
 - а) роботодавець і працівник;
 - б) філія підприємства і працівник;

- в) філія, яка наділена правом прийняття і звільнення працівників, ведення трудових книжок, і працівник
- б. Джерелами локального регулювання умов праці є:
- а) розпорядження галузевих міністерств, угоди, колективні договори
- б) накази галузевих міністерств, індивідуальні трудові договори, відомчі акти
- в) угоди, колективні договори на підприємствах, установах, організаціях, індивідуальні трудові договори

Очікувані відповідь:

1	2	3	4	5	б
в	б	б	а	а	в

Завдання: Ознайомтеся зі ст. 24 Кодексу законів про працю та висловіть думку, чому саме в цих випадках передбачено обов'язкове укладання трудового договору в письмовій формі

5. Знайди помилку

1. Для укладення трудового договору працівник має надати такі документи: заява про прийняття на роботу, паспорт або інший документ, що посвідчує особу, трудову книжку, партійний квиток, інші документи (наприклад, диплом, водійські права, медичну довіку)

2. При прийомі на роботу дозволено вимагати документи про релігійні погляди та місце реєстрації

3. Безстроковий договір укладається не більше ніж на 5 років

4. Постійним називається трудовий договір, який устанавлюється на визначений строк, наприклад, на час декретної відпустки

5. Трудовий договір укладається в усній формі

6. Строк випробування не може перевищувати 5 місяців, для робітників – 4 місяців, а в окремих випадках, за погодженням із профспілковим комітетом- 1 рік

7. Працівник, який змінює роботу, змушений заводити нову трудову книжку

Очікувані відповідь:

1. 1. Для укладення трудового договору працівник має надати такі документи: заява про прийняття на роботу, паспорт або інший документ, що посвідчує особу, трудову книжку, ~~партійний квиток~~, інші документи (наприклад, диплом, ~~водійські права~~, медичну довіку)

2. При прийомі на роботу **не** дозволено вимагати документи про релігійні погляди та місце реєстрації

3. Безстроковий договір укладається ~~не більше ніж на 5 років~~ **на невизначений строк**

4. ~~Постійним~~ **строковим** називається трудовий договір, який устанавлюється на визначений строк, наприклад, на час декретної відпустки

5. Трудовий договір укладається **як правило** в усній ~~письмовій~~ формі

6. Строк випробування не може перевищувати ~~5~~ **3-х** місяців, для робітників – 4 ~~місяців~~ **1-го місяця**, а в окремих випадках, за погодженням із профспілковим комітетом- ~~1 рік~~ **6 місяців**

7. Працівник, який змінює роботу, змушений ~~заводити нову~~ трудову книжку

6. Закінчи речення

1. Працівник має право за своєю ініціативою припинити трудовий договір, попередивши власника письмово за
2. Не припустимим є звільнення працівника в період його перебування у відпустці або
3. Під час звільнення за уголою сторін термін звільнення встановлюється
4. Прогулом вважається відсутність на роботі без поважних причин протягом
5. У день звільнення роботодавець зобов'язаний провести розрахунок з робітником і
6. Працівника можуть звільнити за невідповідність псаді внаслідок недостатньої кваліфікації або

Очікувані відповідь:

1. два тижні
2. тимчасової непрацездатності (хвороби)
3. за їх згодою
4. трьох годин поспіль
5. видати йому трудову книжку
6. стану здоров'я

7. Рольва гра «Я адвокат»

1. Встановити, чи допущено порушення в цих ситуаціях.

- 1). 17-річний випускник школи звернувся з проханням прийняти на роботу токарем. Директор фірми запропонував йому подати паспорт, трудову книжку, характеристику зі школи та документ про закінчення середньої школи. Крім того, він попередив, що має намір призначити хлопцеві випробування строком на 1 місяць.
- 2). 23-річна громадянка Л. працювала на фабриці ткалею. Після трьох років роботи вона подала заяву про звільнення. Через десять днів її викликав начальник відділу кадрів та запропонував переписати заяву про звільнення, указавши причину звільнення. У разі відмови зробити це вона не може бути звільнена.

2. Дайте правовий аналіз наведених вище умов контракту

Ситуація 1

У колективному договорі, який було укладено на одному із підприємств м. Харкова містилося положення, відповідно до якого керівники підрозділів мали попереджати керівництво про своє звільнення за один місяць. Автор проекту цієї норми локального нормативного акта вважає її такою, що не суперечить законодавству, а є спеціальною нормою. Чи згодні ви з ним? Свою відповідь обґрунтуйте

Ситуація 2.

20 червня 2008 року Микола уклав трудовий договір із підприємством «Мрія», а 29 жовтня того ж року був прийнятий на роботу як сумісник на станцію юних техніків на 0,5 ставки. 30 листопада 2008 року Микола розірвав трудовий договір із «Мрією», а 25 грудня того ж року його було звільнено із станції юних техніків у зв'язку з прийняттям на його місце працівника, що не є сумісником. Микола вважає своє звільнення незаконним, оскільки 25 грудня він уже не міг вважатися працівником станції юних техніків, який виконує трудові обов'язки за сумісництвом, бо на той момент він не працював на іншому підприємстві. Керівництво станції юних техніків

вважає, що оскільки Миколу було прийнято як сумісника, то його статус не міг змінитися у зв'язку з тим, що з основної роботи він звільнився, до того ж трудової книжки на станції юних техніків він не подавав. Вирішіть спір.

Ситуація 3.

Токар Семен під час обідньої перерви на закріпленому за ним станкові виготовляв деталі для власного автомобіля. При цьому він одночасно кидав погляди на монітор телевізора, дивлячись новини. Внаслідок такої поведінки він вивів з ладу станок, за яким працював. Оскільки станок був дуже дорогий, то і вартість ремонту була дуже високою. Вона (вартість) у 1,2 раза перевищувала середній заробіток Семена. Постало питання про те, який вид матеріальної відповідальності він повинен понести. Семен вважав, що оскільки шкоди ним було завдано через недбалість, то він повинен відшкодувати шкоду, завдану підприємству, у розмірі середньомісячного заробітку, тобто не у повному обсязі. Роботодавець вважав, що Семен має понести повну матеріальну відповідальність. Вирішіть спір.

1. У разі укладення трудового договору між працівником і фізичною особою трудовий договір має бути зареєстрований у **місцевому органі виконавчої влади;**
2. Колективний договір містить **нормативні й зобов'язальні умови;**
3. Для неповнолітніх, при прийомі на роботу встановлюється випробування
4. Підставою розірвання трудового договору з ініціативи власника є поновлення на роботі працівника, який рагіще виконував цю роботу.
5. Кодекс законів України про працю встановлює нормальну тривалість робочого часу – 40годин на тиждень
- 6.Для працівників, зайнятих на роботах із шкідливими умовами праці встановлюється неповний робочий час

Очікувані відповідь:

1	2	3	4	5	6
ні	так	ні	так	так	ні

Додаток до уроку 1

Словник:

Семейне право – галузь права, яка складає сукупність правових норм і принципів, що регулюють та охороняють особисті і пов'язані з ними майнові відносини фізичних осіб, що виникають із шлюбу й належності до сім'ї.

Сім'я (Родина) — соціальна група, яка складається з людей, які зазвичай перебувають у шлюбі, їхніх дітей (власних або прийомних) та інших осіб, поєднаних родинними зв'язками з подружжям, кровних родичів, і здійснює свою життєдіяльність на основі спільного економічного, побутового, морально-психологічного укладу, взаємної відповідальності, виховання дітей.

Шлюб – це сімейний союз жінки та чоловіка зареєстрований у державному органі реєстрації актів цивільного стану

РАЦС – реєстрація актів цивільного стану

Картка контролю теоретичних знань

Варіант 1

I. Вставте пропущене слово- 3 бали

1. Сімейний кодекс України визначає засади шлюбу, особисті немайнові та майнові права і обов'язки подружжя, _____, зміст особистих немайнових і майнових прав та обов'язків батьків і дітей, _____, інших членів сім'ї та родичів.

2. Сімейний кодекс України регулює сімейні особисті немайнові та майнові відносини між подружжям, між батьками та дітьми, _____, між матір'ю та батьком дитини щодо її виховання, _____ та утримання.

3. Сімейний кодекс України _____ сімейні відносини між двоюрідними братами та сестрами, тіткою, дядьком та племінницею, племінником і _____ за походженням.

II. В яких випадках шлюб визнається недійсним за рішенням суду?-3 бали

III. Сформулюйте поняття сім'ї, відповідно до сімейного кодексу- 3 бали

IV. Розв'яжіть задачу . Моряк, який був у 9-ти місячному полаванні отримав звістку від с воєї дівчини, що у них буде дитина. Одночасно вона просила надати згоду на заключення шлюбу. Він відповів телеграмою, що згоден. Зібрав необхідні документи й додав телеграму, завірену капітаном корабля. Майбутня мати прийшла в РАЦС з проханням зареєструвати шлюб, пояснивши ситуацію й надавши надіслані документи. Поясніть, як має діяти працівник РАЦСу? – 3 бали

Картка контролю теоретичних знань

Варіант 2

I. Вставте пропущене слово- 3 бали

1. Сім'ю складають особи, які спільно, пов'язані побутом, мають взаємні права та обов'язки.
2. Подружжя вважається сім'єю і тоді, коли дружина та чоловік у зв'язку з, роботою, необхідністю догляду за батьками, дітьми та з інших поважних причин не проживають спільно.
3. Сім'я створюється на підставі шлюбу,, усиновлення, а також на інших підставах, не заборонених законом і таких, що не суперечатьзасадам суспільства.

II. В яких випадках, передбачених Сімейним Кодексом, особа має право на звернення за захистом своїх сімейних прав до органу опіки та піклування? – 3 бали

III. Сформулюйте поняття особистих немайнових прав і обов'язків подружжя – 3 бали

IV. Розв'яжіть задачу .

Дмитрієв Сергій, син священника, та Марина Семенова вирішили одружитися. Будучи людьми віруючими й прислухаючись до порад своїх батьків вони вирішили зареєструвати шлюб за допомогою церковного обряду. Після цього вони вирушили у весільну подорож. В одному з населених пунктів молодята звернулись до готелю з проханням надати їм номер на двох. Адміністратор готелю, не знайшовши у паспорті відмітки про реєстрацію шлюбу, розмістила їх у різні номери, пояснивши це тим, що у відповідності із внутрішніми правилами готелю, разом може проживати тільки подружжя. Поясніть, чи правомірні дії адміністратора готелю? – 3 бали

Домашнє завдання до Уроку 1

Заповнити таблицю

Стаття Конституції України	Зміст статті
32	
41	
51	
52	
Стаття Цивільного кодексу України	Зміст статті
8	
20	
Ч.2 ст 72	
Ч.2 ст 129	
ч.3 ст 138	
ч.3 ст 139	

Додаток до уроку 2

Словник

Земельне право — галузь права, яка регулює суспільні відносини щодо власності на землю, державне управління земельним фондом, використання та охорону землі, забезпечення та охорону прав і законних інтересів учасників земельних відносин.

Земельна ділянка – частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, з визначеними щодо неї правами

Кристування землею – це використання землі у визначеному законом порядку

Право власності на землю – це право володіти, користуватися і розпоряджатися земельними ділянками

Основні поняття: форми власності на землю, приватизація житла, ордер на отримання квартири, державний акт на право власності на землю (користування землею).

Статті Земельного Кодексу України

Стаття 90. Права власників земельних ділянок

1. Власники земельних ділянок мають право:

- а) продавати або іншим шляхом відчужувати земельну ділянку, передавати її оренду, заставу, спадщину;
- б) самостійно господарювати на землі;
- в) власності на посіви і насадження сільськогосподарських та інших культур, на вироблену продукцію;
{Пункт "в" частини першої статті 90 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3404-IV від 08.02.2006}
- г) використовувати у встановленому порядку для власних потреб наявні на земельній ділянці загальнопоширені корисні копалини, торф, лісові насадження, водні об'єкти, а також інші корисні властивості землі;
- г) на відшкодування збитків у випадках, передбачених законом;
- д) споруджувати жилі будинки, виробничі та інші будівлі і споруди.

2. Порушені права власників земельних ділянок підлягають відновленню в порядку, встановленому законом

Стаття 91. Обов'язки власників земельних
ділянок

1. Власники земельних ділянок зобов'язані:

- а) забезпечувати використання їх за цільовим призначенням;
 - б) додержуватися вимог законодавства про охорону довкілля;
 - в) своєчасно сплачувати земельний податок;
 - г) не порушувати прав власників суміжних земельних ділянок та землекористувачів;
 - г) підвищувати родючість ґрунтів та зберігати інші корисні властивості землі;
 - д) своєчасно надавати відповідним органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування дані про стан і використання земель та інших природних ресурсів у порядку, встановленому законом;
 - е) дотримуватися правил добросусідства та обмежень, пов'язаних з встановленням земельних сервітутів та охоронних зон;
 - є) зберігати геодезичні знаки, протиерозійні споруди, мережі зрошувальних і осушувальних систем;
 - ж) за свій рахунок привести земельну ділянку у попередній стан у разі незаконної зміни її рельєфу, за винятком здійснення такої зміни не власником земельної ділянки, коли приведення у попередній стан здійснюється за рахунок особи, яка незаконно змінила рельєф.
- {Частина першу статті 91 доповнено пунктом "ж" згідно із Законом № 1708-VI від 05.11.2009}

2. Законом можуть бути встановлені інші обов'язки власників земельних ділянок.

Глава 15

Право користування землею

Стаття 92. Право постійного користування
земельною ділянкою

1. Право постійного користування земельною ділянкою - це право володіння і користування земельною ділянкою, яка перебуває у державній або комунальній власності, без встановлення строку.

2. Права постійного користування земельною ділянкою із земель державної та комунальної власності набувають:

а) підприємства, установи та організації, що належать до державної та комунальної власності;

б) громадські організації інвалідів України, їх підприємства (об'єднання), установи та організації;

в) релігійні організації України, статuti (положення) яких зареєстровано у встановленому законом порядку, виключно для будівництва і обслуговування культових та інших будівель, необхідних для забезпечення їх діяльності;

{Частина другу статті 92 доповнено пунктом "в" згідно із Законом № 875-VI від 15.01.2009}

г) публічне акціонерне товариство залізничного транспорту загального користування, утворене відповідно до Закону України "Про особливості утворення публічного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування";

{Частина другу статті 92 доповнено пунктом "г" згідно із Законом № 4442-VI від 23.02.2012}

г) вищі навчальні заклади незалежно від форми власності.

{Частина другу статті 92 доповнено пунктом "г" згідно із Законом № 1556-VII від 01.07.2014}

{Частина друга статті 92 в редакції Закону № 1709-IV від 12.05.2004}

3. Право постійного користування земельними ділянками може вноситися державою до статутного капіталу публічного акціонерного товариства залізничного транспорту, утвореного відповідно до Закону України "Про особливості утворення публічного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування".

{Статтю 92 доповнено частиною третьою згідно із Законом № 4442-VI від 23.02.2012}

Стаття 93. Право оренди земельної ділянки

1. Право оренди земельної ділянки - це засноване на договорі строкове платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною орендареві для провадження підприємницької та іншої діяльності.

2. Земельні ділянки можуть передаватися в оренду громадянам та юридичним особам України, іноземцям і особам без громадянства, іноземним юридичним особам, міжнародним об'єднанням і організаціям, а також іноземним державам.

{Частина друга статті 93 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5462-VI від 16.10.2012}

3. Не підлягають передачі в оренду земельні ділянки, штучно створені у межах прибережної захисної смуги чи смуги відведення, на землях лісогосподарського призначення та природно-заповідного фонду, розташованих у прибережній захисній смузі водних об'єктів, крім випадків, передбачених законом.

{Статтю 93 доповнено новою частиною третьою згідно із Законом № 1708-VI від 05.11.2009; в редакції Закону № 4709-VI від 17.05.2012}

4. Оренда земельної ділянки може бути короткостроковою - не більше 5 років та довгостроковою - не більше 50 років.

5. Право оренди земельної ділянки може відчужуватися, у тому числі продаватися на земельних торгах, а також передаватися у заставу, спадщину, вноситися до статутного капіталу власником земельної ділянки - на строк до 50 років, крім випадків, визначених законом.

{Статтю 93 доповнено частиною згідно із Законом № 509-VI від 16.09.2008}

6. Орендована земельна ділянка або її частина може за згодою орендодавця передаватися орендарем у володіння та користування іншій особі (суборенда).

7. Орендодавцями земельних ділянок є їх власники або уповноважені ними особи.

8. Відносини, пов'язані з орендою землі, регулюються законом.

9. У разі створення індустріального парку на землях державної чи комунальної власності земельна ділянка надається в оренду на строк не менше 30 років.

{Статтю 93 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом № 5018-VI від 21.06.2012}

Стаття 94. Право концесіонера на земельну ділянку

1. Для здійснення концесійної діяльності концесіонеру надаються в оренду земельні ділянки у порядку, встановленому цим Кодексом.
2. Види господарської діяльності, для яких можуть надаватися земельні ділянки у концесію, визначаються законом.

Стаття 95. Права землекористувачів

1. Землекористувачі, якщо інше не передбачено законом або договором, мають право:
 - а) самостійно господарювати на землі;
 - б) власності на посіви і насадження сільськогосподарських та інших культур, на вироблену продукцію;
{Пункт "б" частини першої статті 95 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3404-IV від 08.02.2006}
 - в) використовувати у встановленому порядку для власних потреб наявні на земельній ділянці загальнопоширені корисні копалини, торф, ліси, водні об'єкти, а також інші корисні властивості землі;
{Пункт "в" частини першої статті 95 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3404-IV від 08.02.2006}
 - г) на відшкодування збитків у випадках, передбачених законом;
 - г) споруджувати жилі будинки, виробничі та інші будівлі і споруди.
2. Порушені права землекористувачів підлягають відновленню в порядку, встановленому законом

Стаття 96. Обов'язки землекористувачів

1. Землекористувачі зобов'язані:

а) забезпечувати використання землі за цільовим призначенням та за свій рахунок приводити її у попередній стан у разі незаконної зміни її рельєфу, за винятком випадків незаконної зміни рельєфу не власником такої земельної ділянки;

{Пункт "а" частини першої статті 96 в редакції Закону № 1708-VI від 05.11.2009}

б) додержуватися вимог законодавства про охорону довкілля;

в) своєчасно сплачувати земельний податок або орендну плату;

г) не порушувати прав власників суміжних земельних ділянок та землекористувачів;

г) підвищувати родючість ґрунтів та зберігати інші корисні властивості землі;

д) своєчасно надавати відповідним органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування дані про стан і використання земель та інших природних ресурсів у порядку, встановленому законом;

е) дотримуватися правил добросусідства та обмежень, пов'язаних з встановленням земельних сервітутів та охоронних зон;

є) зберігати геодезичні знаки, протиерозійні споруди, мережі зрошувальних і осушувальних систем.

2. Законом можуть бути встановлені інші обов'язки землекористувачів.

Додаток до уроку 3

Словник

Трудове право — галузь права, що врегульовує відносини працівників з власниками підприємств або уповноваженими ними органами чи окремими фізичними особами з приводу праці

Трудовий договір – це угода між працівником і власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом чи фізичною особою, за якою працівник зобов’язується виконувати роботу, визначену цією угодою, з підляганням внутрішньому трудовому розпорядку, а власник зобов’язується виплачувати працівникові заробітну плату і забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним договором і угодою сторін

Працівник (робітник) – це фізична особа, яка працює на підставі договору на підприємстві, в устпнові, організації, або фізичної особи, що використовує найману працю

Роботодавець (підприємець) – це власник підприємства, установи, організації незалежно від форм власності, виду діяльності, або уповноважений ним орган чи фізична особа, яка використовує найману працю

Робочий час - це час, протягом якого працівник повинен знаходитися на своєму робочому місці і виконувати роботу, обумовлену трудовим договором

Очікувані відповіді на запропоновані питання домашньої роботи

питання	Очікувана відповідь
Що розуміють під поняттям «земельне право»	Самостійна галузь права, предметом якого є суспільні відносини. Які виникають з приводу використання та охорони земель як природного об’єкта
Назвати джерела земельного права	Конституція України, Земельний кодекс України, Закон «Про аренду землі», Закон «Про плату за землю» тощо; підзаконні акти земельного права (Постанови Верховної Ради, Укази Президента України – так звані 14 «земельних» указів, виданих з 1994 по 2004 р, Постанови кабінету міністрів України тощо;

	локальні акти – нормативно правові акти місцевих держадміністрацій та органів місцевого самоврядування
Яке цільове призначення різних видів земель?	Для виробництва сільськогосподарської продукції, здійснення сільськогосподарської науково-дослідницької та навчальної діяльності; для розміщення житлової забудови, громадських будівель і споруд; для профілактики захворювань та лікування людей; для організації відпочинку населення, туризму та проведення спортивних заходів; на яких розміщено історико-культурні заповідники, музеї-заповідники, городища, кургани, архітектурні ансамблі та комплекси, історичні центри тощо; для потреб лісового господарств; для розміщення об'єктів промисловості
Що означає поняття «екологізація земельного права»?	принцип нормативного закріплення і практичної реалізації екологічних імперативів усіма суб'єктами земельних відносин з метою захисту навколишнього середовища, мінімізації негативного впливу антропогенних факторів на нього, збереження стійкої рівноваги екосистем, раціонального та екологізбалансованого природокористування в процесі їх діяльності, а також виробництва якісної, екологічно безпечної сільськогосподарської продукції рослинного і тваринного походження
З якою метою здійснюється поділ земель за основними цільовим призначенням?	Цільовий характер використання земель є критерієм поділу земель за категоріями, що дає змогу забезпечити диференціацію правового регулювання земельних відносин. Використання землі відповідно до її цільового призначення є одним із основних обов'язків власників земельних ділянок та землекористувачів (32т.. 40 ЗК України). У свою чергу, використання землі не за призначенням є однією з підстав припинення права власності чи права користування земельною ділянкою (32т.. 17-28 ЗК України)
Що таке «правовий режим земель»?	Правовий режим земель - це встановлений законом порядок використання та охорони земель. Правовий режим земель можна поділити на загальний, який властивий всьому складу

	земель України; особливий, властивий окремим категоріям земель; і спеціальний або конкретний, властивий конкретним земельним ділянкам.
Які землі належать до земель природно-заповідного фонду?	Землі природно-заповідного фонду - це ділянки суші і водного простору з природними комплексами та об'єктами, що мають особливу природоохоронну, екологічну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність, яким відповідно до закону надано статус територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Землі природно-заповідного фонду складаються з двох видів: 1) природних територій та об'єктів (природних заповідників, національних природних парків, біосферних заповідників, регіональних ландшафтних парків, заказників, пам'яток природи, заповідних урочищ); 2) штучно створених об'єктів (ботанічних садів, дендрологічних парків, зоологічних парків, парків-пам'яток садово-паркового мистецтва). До земель іншого природоохоронного призначення належать: а) земельні ділянки водно-болотних угідь, що не віднесені до земель лісового і водного фонду; б) земельні ділянки, в межах яких є природні об'єкти, що мають особливу наукову цінність
Які правові заходи охорони земель існують в Україні?	Охорона земель є загальносуспільною справою. Земля є національним багатством і перебуває під охороною держави. Правова охорона земель – це система врегульованих нормами права організаційних, економічних та інших спеціальних відносин щодо забезпечення раціонального використання земельного фонду країни, запобігання необґрунтованому вилученню земель із сільськогосподарського обороту, захисту земель від шкідливих антропогенних виливів, а також відтворення та підвищення родючості ґрунтів, продуктивності земель лісового фонду, забезпечення особливого правового режиму земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення
Яким чином здійснюється	Відповідно до ст. 13 Конституції України

захист прав громадян та юридичних осіб на землю?	держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності та господарювання. Усі суб'єкти права власності рівні перед законом. Таким чином, громадянам і юридичним особам забезпечені рівні умови захисту прав на землю. Захист порушених або оспорюваних земельних прав здійснюється у судовому порядку. Захист земельних прав у адміністративному порядку здійснюється у випадках, передбачених законом. Захист прав громадян та юридичних осіб на земельні ділянки здійснюється способами, встановленими цивільним законодавством України, іншими нормативно-правовими актами шляхом ■ а) визнання прав; ■ б) відновлення стану земельної ділянки, який існував до порушення права, і запобігання вчиненню дій, що порушують права або створюють небезпеку порушення прав; ■ в) визнання угоди недійсною; ■ г) визнання недійсними рішень органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування; ■ г) відшкодування заподіяних збитків; ■ д) застосування інших, передбачених законом, способів.